

עסקי תאגיד בנקאי עם אנשים קשורים

מבוא

1. לשם מזעור סיכונים הנובעים מעסקאות שעושה התאגיד הבנקאי עם אנשים קשורים, יפעלו התאגידיים הבנקאיים כאמור בהוראה זו.
- מטרת ההוראה היא להגביל את היקף חבויותיהם של אנשים קשורים לתאגיד הבנקאי ולגרום לכך שעסקאות בין תאגיד בנקאי לבין אנשים קשורים ייעשו בכפוף לכללי ממשל תאגידי מחמירים ועל פי שיקולים עסקיים ובתנאים שאינם חורגים מתנאים המקובלים לגבי עסקאות דומות עם מי שאינם אנשים קשורים.
- א.1 למען הסר ספק מובהר בזאת כי הוראות אלו באות להוסיף על חוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן – "חוק החברות").

תחולה

2. (א) הוראה זו תחול על התאגידיים הבאים (להלן - תאגיד בנקאי):
 - (1) תאגיד בנקאי, למעט חברת שירותים משותפת, ואולם לעניין בנק חוץ, ובלבד שאינו מקיים את התנאים הקבועים בנספח א;
 - (2) תאגיד כאמור בסעיפים 11(א)(א3) ו-11(ב) ו-11(ב) לחוק הבנקאות (רישוי), שהתאגד בישראל ונשלט בידי תאגיד בנקאי;
 - (3) סולק;
- (ב) הוראה זו לא תחול על התקשרות התאגיד הבנקאי באשר לתנאי כהונה או העסקה אשר נקבעו כאמור בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 301A.

הגדרות

3. "איש קשור" לתאגיד בנקאי -

(א) בעל שליטה בתאגיד הבנקאי ומועמד;

(ב) תאגיד בו המנויים בפסקה (א), שולטים או מחזיקים ביותר מ-10% מסוג כלשהו של אמצעי השליטה, ותאגיד בו מחזיק התאגיד המצוין ברישא ביותר מ- 50% מסוג כלשהו של אמצעי שליטה;

(ג) מי שמחזיק יותר מ-5% מסוג כלשהו של אמצעי שליטה בתאגיד הבנקאי או בתאגיד בנקאי השולט בתאגיד הבנקאי. לעניין תת סעיף זה בלבד - למעט מי שקיבל היתר החזקה בכפוף לתנאים שנקבעו

במסמך המדיניות המעודכן של הפיקוח על הבנקים שמפורסם באתר בנק ישראל בנושא "היתרי החזקה בתאגידים בנקאיים, בסולקים ובתאגידי החזקה בהם לגופים המנהלים כספי לקוחות - עדכון מדיניות".

(ג) מי שהציע (לבדו או כחבר בחבר-מחזיקים) מועמד לכהונת דירקטור בתאגיד בנקאי ללא גרעין שליטה. סיווגו כאיש קשור יחול ממועד תחילת כהונתו של המועמד כדירקטור בפועל ויהיה תקף כל עוד הדירקטור שהוצע על ידו מכהן בתפקידו ;

(ד) נושא משרה בתאגיד הבנקאי או בתאגיד השולט בתאגיד הבנקאי, לרבות בתאגידים באמצעותם מוחזקים אמצעי השליטה של קבוצת השליטה, בתאגיד הבנקאי ;

(1ד) מנכ"ל ויושב ראש דירקטוריון בחברה מוחזקת עיקרית של התאגיד הבנקאי ; לעניין זה, "חברה מוחזקת עיקרית" – כהגדרתה בסעיף 32(ט) להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים מספר 45-632, ואולם התאגיד הבנקאי רשאי שלא לכלול בהגדרה זו את התאגידים העומדים בתנאי סעיף 4(ב) ;

(ה) תאגיד אשר המנויים בפסקאות (ג) עד (1ד) שולטים בו ;

(ו) תאגיד, שהתאגיד הבנקאי שולט בו או מחזיק בו יותר מ-10% מסוג כלשהו של אמצעי שליטה, ותאגיד בו שולט התאגיד המצוין ברישה ; ואולם, החזקה של יותר מ-10% מסוג כלשהו של אמצעי שליטה בתאגיד, ללא שליטה, תחשב כ"איש קשור" רק אם שווי ההחזקה בספרי התאגיד הבנקאי עולה על 0.5% מהון התאגיד הבנקאי.

(ז) מי שמחזיק 20% ויותר מסוג כלשהו של אמצעי שליטה בתאגיד שהתאגיד הבנקאי שולט בו ;

(ח) כל מי שהמפקח על הבנקים קבע אותו כאיש קשור, באופן כללי או לעניין מסוים ;

לעניין "איש קשור" שהוא יחיד - לרבות קרובו.

כמשמעותו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 ;

השיעור המזערי של אמצעי שליטה בתאגיד הבנקאי שעל קבוצת השליטה להחזיק כפי שצוין בהיתר השליטה לחברי הקבוצה ואם לא צוין, שיעור כאמור כפי שייקבע על ידי המפקח ;

הון רובד 1 לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים כמשמעותו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 ;

"אשראי" -

"גרעין שליטה"-

"הון" -

- "חבות" -** כמשמעותה בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313, לרבות אשראי מפיקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית האשראי, ואולם, לעניין ערבות שנתן איש קשור, לטובת התאגיד הבנקאי, להבטחת אשראי שקיבל צד שלישי מהתאגיד הבנקאי, יחולו ההוראות הבאות לעניין הגדרת החבות:
- (א) ניתנה הערבות להבטחת אשראי שקיבל מי שאינו איש קשור, יראו את כל הערבות כחלק מהחבות;
- (ב) ניתנה הערבות להבטחת אשראי שקיבל איש קשור, לא תיכלל הערבות בחבות;
- "חבר-מחזיקים"-** כמשמעותו בסעיף 111 לפקודת הבנקאות, 1941;
- "מועמד" -** אדם שהגיש בקשה לקבלת היתר מהנגיד לשליטה בתאגיד בנקאי, בין לבדו ובין ביחד עם אחרים, והמפקח הודיע על כך לאותו תאגיד בנקאי;
- "נושא משרה" -** כמשמעותו בחוק החברות;
- "עסקה" -** כמשמעותה בסעיף 1 לחוק החברות;
- "קבוצת שליטה" -** קבוצת האנשים בעלת ההיתר לשליטה ולהחזקת אמצעי שליטה בתאגיד הבנקאי;
- "קרוב" -** בן זוג, צאצא ומי שסמוך על שולחנו; ואולם, לעניין סעיף 3(א) - כמשמעו בחוק הבנקאות (רישוי).

א.3. מדיניות ונהלים

- (א) הוועדה לעסקאות עם אנשים קשורים, ואם לא מונתה ועדה זו בהתאם להוראה 301 - ועדת הביקורת, תמליץ לדירקטוריון בטרם יקבע מדיניות ותהליכים לאישור עסקאות עם אנשים קשורים ובין השאר תתייחס לקביעת סכום החבות של איש קשור החייב באישור ועדת הביקורת, וקביעת קריטריונים להחלת מגבלות החלות על איש קשור גם על מי שאינו מוגדר ככזה, אם סברה כי יש בכך צורך, וכן נוהלי ניטור, בקרה, דיווח ומעקב שוטפים אחר עסקות מהותיות עם אנשים קשורים; מבלי לפגוע באמור לעיל, מתן אשראי לאיש קשור בסכום העולה על 0.5% מהונו של התאגיד הבנקאי, או עסקה מסוג אחר בסכום שיקבע הדירקטוריון, ידווחו למליאת הדירקטוריון בישיבתו הקרובה.
- (1א) ועדת הביקורת או הוועדה לעסקאות עם אנשים קשורים, לפי העניין, תקבע נוהלי ניטור, בקרה ודיווח אחר עסקאות עם אנשים קשורים אשר אינן טעונות אישור מתועד של ועדת הביקורת או של הוועדה לעסקאות עם אנשים קשורים בהתאם להוראות

סעיף 7(א). זאת, לרבות דיווח על עסקאות עם אנשים קשורים הפטורות מהוראות סעיף 4(א), לפי הוראות סעיף 4(ב).

(ב) בוטל.

עסקאות עם אנשים קשורים

4. (א) תאגיד בנקאי לא יעשה עסקה עם איש קשור בתנאים מועדפים למקובל בעסקאות דומות שהוא עושה עם אחרים.

(1א) תאגיד בנקאי לא יקבל כבטוחות לחבות של איש קשור, ניירות ערך שהנפיק התאגיד הבנקאי, ואם אותו איש קשור הוא בעל שליטה בתאגיד הבנקאי - גם ניירות ערך שהנפיק אותו בעל שליטה או שהנפיק התאגיד שבשליטתו.

(ב) סעיף קטן (א) וסעיף 7(א)(1) לא יחולו על עסקאות של תאגידיים בקבוצה הבנקאית עם תאגיד שהתאגיד הבנקאי מחזיק בו לפחות 95% מאמצעי השליטה, המקיים אחד משני התנאים הבאים:

(1) אינו נותן אשראי או שירות אחר לאדם מוחץ לקבוצה הבנקאית;

(2) כל עיסוקו הוא הנפקת איגרות חוב עבור התאגידיים בקבוצה הבנקאית.

לעניין זה, "קבוצה בנקאית" - התאגיד הבנקאי, התאגיד הבנקאי השולט בו ותאגידיים בנקאיים הנשלטים בידי מי מהם;

מגבלה על חבויית של אנשים קשורים

5. (א) סך החבויית לתאגיד הבנקאי של כלל האנשים הקשורים לא יעלה בכל עת על 10% מהון התאגיד הבנקאי.

(ב) סך החבות של איש קשור לרבות קרובו ותאגידיים הנשלטים על ידי מי מהם, לא יעלה בכל עת על הסכומים הבאים:

(1) איש קשור שהוא מרכיב בקבוצת שליטה - סכום המתקבל ממכפלה של חלקו היחסי בגרעין השליטה ב- 10% מהון התאגיד הבנקאי;

(2) איש קשור שהוא מחזיק (שאינו מהווה מרכיב בקבוצת שליטה) של 5% ויותר מסוג כלשהו של אמצעי שליטה בתאגיד הבנקאי או בתאגיד בנקאי השולט בתאגיד הבנקאי, ובתאגידיים בנקאיים ללא גרעין שליטה גם חבות של מי שהציע (לבדו או כחבר בחבר-מחזיקים) מועמד לכהונת דירקטור והדירקטור שהוצע על ידו מכהן בתפקידו - סכום השווה ל-5% מההון;

- (3) איש קשור המחזיק 20% ויותר מסוג כלשהו של אמצעי שליטה בתאגיד שהתאגיד הבנקאי שולט בו - סכום השווה ל-5% מההון ;
- (4) איש קשור שהוא נושא משרה בתאגיד הבנקאי , למעט בעל שליטה המכהן כדירקטור בתאגיד הבנקאי - 3 מיליון ₪, למעט הלוואה לדיור ;
לעניין סעיף זה :
- "הלוואה לדיור" - כמשמעותה בסעיף 1 להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 ולמעט דירה להשקעה כהגדרתה שם ;
- (ג) בחישוב סך החבויות של אנשים קשורים לתאגיד הבנקאי לא ייכללו חבויות של :
- (1) המדינה וריבונות שניתן לייחס לה משקל סיכון אפס, בהתאם לסעיפים 53-56 להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203 ;
- (2) מועמד ;
- (3) תאגיד בנקאי ;
- (4) תאגיד השייך לאותה קבוצת לווים בנקאית לה שייך התאגיד הבנקאי כמשמעותה בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 ;
- (5) "קבוצת לווים נשלטת" כמשמעותה בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313.

ניכויים

6. לצורך סעיף 5 ינוכו מסכום החבות ניכויים כאמור בסעיף 5 להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313.

אישור עסקאות עם אנשים קשורים בדירקטוריון

7. (א) עסקאות עם איש קשור כמפורט להלן טעונות אישור מתועד של ועדת הביקורת או של הוועדה לעסקאות עם אנשים קשורים, אשר מונתה בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 301, לפי העניין :
- (1) כל עסקה, המתבצעת עם איש קשור שאינו יחיד המקיימת אחד מהתנאים הבאים :
- (א) סך החבות של האיש הקשור עולה על 1,000,000 ₪ או 0.1% מהונו של התאגיד הבנקאי הגבוה מביניהם (להלן – "הסכום המזערי");

- (ב) סך החבות של האיש הקשור, אם תאושר העיסקה, יעלה על הסכום המזערי ;
- (ג) המגבלות הקבועות בפסקה זו לא יחולו על חידוש הסכם עם תאגיד נשלט, בהיקף ובתנאים שאינם שונים באופן מהותי מאלו שאושרו לו בעבר, אלא אם כן החליטה הוועדה אחרת.
- (2) כל עסקת חבות המתבצעת עם איש קשור יחיד בסכום העולה על 500,000 ש"ח ;
- (3) כל עסקה אחרת עם איש קשור יחיד בסכום העולה על 500,000 ש"ח, או עם איש קשור שאינו יחיד שסכומה עולה על הסכום המזערי ;
- (4) כל עסקה עם איש קשור, אם לא נקבע סכום לגביה, או אם סכום העסקה עלה על סכום שייקבע על ידי הדירקטוריון, ובלבד שהסכום שייקבע לא יעלה על הסכום המזערי ; לעניין פיקדונות ותנאי ניהול חשבון, לא נדרש אישור ספציפי, אם התנאים נקבעו על פי הסכם מסגרת ארוך טווח ;
- (5) הפרשה, ארגון חוב מחדש או מחיקת חוב של איש קשור.
- (ב) הוועדה לעסקאות עם אנשים קשורים או ועדת הביקורת, תדון בעסקאות כמפורט בסעיף קטן (א) שעשה איש קשור עם התאגיד הבנקאי, קודם שהפך לאיש קשור בו. מצאה הוועדה כי תנאיה של עסקה כאמור חורגים מתנאי השוק ואין אפשרות בשל מחויבות משפטית לבטלה או לשנות תנאיה - יודיע על כך יושב ראש הוועדה למפקח על הבנקים באמצעות מזכיר התאגיד הבנקאי.
- (ג) האישור על פי סעיף קטן (א) יכלול גם אישור שהעסקה אינה סותרת את תנאי סעיף 4 להוראה זו. בפרוטוקול הדיון יצוינו ההסברים שקיבלה הוועדה על מנת לוודא את האמור לעיל.

7א. בוטל.

איש קשור שהוא עובד

8. הוראות אלו, למעט סעיף 5(ב)4, לא יחולו על :

- (א) עסקה שעשה התאגיד הבנקאי עם איש קשור, אם אותו איש קשור הוא עובד התאגיד הבנקאי והעסקה נעשתה במהלך העסקים הרגיל ובתנאים שנקבעו לעניין זה בהסכם עבודה קיבוצי או בהסדר קיבוצי החל על עובדי התאגיד הבנקאי ; או
- (ב) על כל הסדר אחר אשר נחתם מול ועד עובדים מאורגן או בחוזה העסקה אישי אשר תנאיו דומים להסכם עבודה קיבוצי או הסדר אחר כאמור לעיל באותו תאגיד בנקאי או בתנאי כהונה או העסקה אשר נקבעו כאמור בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 301A.

דיווח לפיקוח על הבנקים

9. (א) תאגיד בנקאי יגיש לפיקוח על הבנקים רשימה של כל האנשים הקשורים לו וציון חבות של כל איש קשור בהתאם למתכונת הדיווח המפורטת בהוראות הדיווח לפיקוח על הבנקים. בנוסף, על התאגיד הבנקאי לדאוג לקיום רשימה כאמור במשרדיו, כשהיא מעודכנת בכל עת.
- (ב) תאגיד בנקאי יגיש לפיקוח על הבנקים דיווח מידי על חריגה מאחד מסעיפי ההוראה, כשנוצרה.

כללי

10. המפקח על הבנקים רשאי, כאשר קיימים טעמים מיוחדים שבהם ראה כי נכון לעשות כן :
- (א) לאשר החרגה של "איש קשור" מההגדרה או מקיום סעיפים מסוימים בהוראה, לתקופה או בתנאים שיקבעו על ידו.
- (ב) לקבוע כי עסקה עם איש קשור נעשתה בתנאים החורגים מתנאי שוק ולהורות על ניכוי החבות בגינה מההון.

חריגה בשל סיווג איש קשור

11. חבות של איש קשור, קודם שהפך לאיש קשור, אשר עולה על מגבלת הסכומים בסעיף 5(ב) תוסדר בהדרגה תוך שנתיים ימים. האמור יחול גם בשל נסיבות שאינן תלויות בבנק כגון: מיזוגים, רכישת חברות וכד'.

נספח א

(סעיף 2(א)(1))

עסקי בנק חוץ עם אנשים קשורים בסניפו בישראל

תנאים לפטור מדרישות ההוראה לגבי בנק חוץ

בנק חוץ לעניין פעילותו בסניפו בישראל יהיה פטור מהוראה זו בהתקיים כל התנאים הבאים :

(א) אישור מהנהלת בנק החוץ לפיו הבנק מיישם דרישות רגולטוריות החלות עליו בנושא עסקי בנק עם אנשים קשורים וחל עליו פיקוח בנושא בידי הרגולטור במדינת האם, לרבות ביחס לסניף של בנק חוץ בישראל.

(ב) אישור מהנהלת בנק החוץ כי מבוצע ניהול וניטור שוטף של העסקאות שמבוצעות בין הסניף בישראל לבין נושאי המשרה שלו ונעשה דיווח על עסקאות אלו, אחת לשנה, למבקר הפנימי של הסניף בישראל.

* * *

עדכונים

תאריך	פרטים	גרסה	חוזר 06 מס'
10/3/91	חוזר מקורי		1508
8/91	שיבוץ בהוראות ניהול בנקאי תקין	1	-----
4/11/91	עדכון	2	1528
3/1/93	עדכון	3	1616
4/4/94	עדכון	4	1701
12/95	גרסה מחודשת של קובץ ניהול בנקאי תקין	5	-----
30/4/97	עדכון	6	1868
3/8/97	עדכון	7	1882
30/6/98	עדכון	8	1933
19/10/10	עדכון	9	2277
10/7/14	עדכון	10	2425
29/9/16	עדכון	11	2516
31/01/22	עדכון	12	2688